

https://hvg.hu/tudomany/201834_kozossegi_halozat_mastodon_maskent_ugyanolyan_tobbsegeben_azero

Mastodon hálózat

Itthon és globálisan is mérföldkőhöz érkezett a Mastodon nevű közösségi hálózat, amely a Facebook és a Twitter ellenében fogalmazza meg magát. Hasonló szemlélet korábban jutott már sikerre – igaz, csak szűk körben.

Több száz, talán néhány ezer magyar taggal gyarapodott a Mastodon nevű közösségi hálózat, miután a hosszú hétvégén a hazai Twitter-felhasználók körében terjedtek a regisztrációs meghívók. De alighanem más országokból is megszorodtak a jelentkezők. Erről árulkodik, hogy a mastodon.social webcímen elérhető egyik legnagyobb szerveren egy időre fel kellett függeszteni a csatlakozás lehetőségét a sok érdeklődő okozta túlterheltség miatt. (Az mstdn.hu címen hazai szerver is elindult.)

Aki a rendszerbe ugrás előtt a Google-keresőben vagy a Facebookon próbál utánanézni a Mastodonnak, jellemzően zenei magazinok híreit, illetve ismerősök megosztott klipjeit találja. A Mastodon ugyanis – amellet, hogy a masztodonfélék régen kihalt, elefánthoz hasonlatos ormányosok voltak – egy progresszív metál együttes neve is. (A zenei találatokat színesítheti, hogy Mastodon néven keresztény rockot játszó formáció is működik, a Mastodon pedig egy dubstepelőadó művészneve.) A névhasználat az egyetlen kapocs, az amerikai zenekarnak nincs más köze a szolgáltatáshoz. A hálózatot Eugen Rochko huszonegy éves jénai programozó találta ki, akinek a fáma szerint elege lett a Facebook és a Twitter „rossz” döntéseiből. Ezért aztán nekiállt e „demokratikusabb” és decentralizáltabb hálózat megalkotásának.

© Eugen Rochko

A különbségek nem szemmel láthatók. A Mastodon ránézésre meglehetősen hasonlóan néz ki, mint a bejegyzések 140 karakteres limitjéről és Donald Trump kirohanásairól ismertté vált Twitter. (Illetve pontosan ugyanúgy, mint annak hivatalos kliensprogramja, a Tweetdeck.) Az, hogy – az időközben már a Twitter által is megemelt – 140 karakter helyett akár 500 karakter hosszúságú is lehet egy bejegyzés, aligha elegendő indok a felhasználók tömegeinek az átpártoláshoz. A Zuckerberg-birodalom adatgyűjtési ügye(i) után elindult, a tagokat Facebook-fiókjuk etikai alapú törlésére hívó #DeleteFacebook-mozgalom gyors elhalása pedig arra is rámutat, hogy a legtöbb felhasználót – néhány dühös bejegyzés megírásán túl – az is hidegen hagyja, ha adatai egy részére árucikként tekintenek. Pedig a Mastodon másik hívószava éppen az „ember vagy, nem pedig árucikk”, valamint az, hogy „más

alkalmazások hibáiból tanulva etikus alapokon nyugvó döntésekkel küzd a közösségi média ártalmait ellen”.

A kulcsbélbenél jelentősebb a rendszer-filozófiai és technikai különbség. A Mastodon-hálózat a számítástechnika iránt érdeklődők körében a kilencvenes években népszerű IRC (Internet Relay Chat) csevegőprotokollhoz hasonló. Az ingyenes és nyílt forráskódú Mastodon több, egymástól független szerveren fut. Új szervert bárki indíthat. A különböző „instanciákon” regisztrált felhasználók szerverhatár nélkül elérnek mindenki mást. Rochko szerint éppen ebben áll – a Facebookénál és a Twitterénél is tovább tartó – jövőállósága: ha az általa gründolt szoftver fejlesztése egyszer le is áll, a kompatibilis protokollal (ActivityPub) futó rendszerek tovább működtethetik a hálózatot. „A Mastodon az önrendelkezésről szól. Ha elindítasz egy szervert, az a tiéd. A te szabályaid, a te közösséged, a te hardveredről kiszolgálva. Nem függsz senkitől, különösképpen nem egy szilícium-völgyi vállalatközponttól” – mondta Rochko a Boing Boing internetes magazinnak.

Egyelőre azonban a rendszeralapítónak eszébe sincs abbahagyni a 2016-ban indított Mastodon fejlesztését. A teljes hálózat felhasználóinak száma messze áll ugyan a Facebook milliárdos, de még a Twitter néhány százmilliós létszámától is, de a néhány százezer használatból egyre többeknek fontos annyira az új hálózat, hogy ezt pénzben is kifejezzék. A németországi programozó a szellemi és művészeti tevékenységet folytatók munkájának támogatására létrehozott platformon, a Patreonon regisztrálta magát. Közösségi szponzorai száma éppen a hazai felfutással egy időben, az augusztus 20-ához kapcsolódó hosszú hétvégén lépte át az ezer főt. Többségük havonta 1–20 dollárral támogatja Rochkót, de olyanok is vannak, akik havi 100–200 dollárnyit áldoznak az új szemléletű közösségi hálózat fejlesztésére. A kisebb-nagyobb rendszeres adományokból tavaly áprilisban még csak 1000 dollár folyt be a közösségi hálózatokban Gargron néven jelen lévő fejlesztőhöz, ennek nagyjából a tizede a „legfőbb” szerver fenntartásának költsége. A napokban összegyűlt ezernyi patronáló azonban már pénzügyileg is új mérföldkő elérését jelentette: Rochko bankszámlájára több mint 5000 dollár, azaz 1,5 millió forint folyik be havonta.

Ha regisztrálni szeretne a Mastodon rendszerébe, az itt elérhető meghívóval lezárt regisztrációs időszakban is megteheti.